

[Kjeld Olesen]

plads vil få igennem ØD. Dette skal sent blive glem, vil jeg sige til hr. Steen Folke.

Jeg vil gå ud fra, at forespørgslen bl. a. er stillet, fordi man, hvad hr. Steen Folke jo også forsøgte, vil prøve at afsløre, at socialdemokratiet ikke har langsigtede mål for omformningen af dette samfund. Den diskussion er vi parate til at tage til hver en tid, og her vil jeg gerne tage udgangspunkt i det principprogram, som blev vedtaget på vor kongres i 1977.

Inden da vil jeg sige, at vi var for nylig nogle stykker i Sovjetunionen, og jeg vil til forespørgerne og til andre, der kunne have interesse i det, sige, som vi sagde det i Moskva: I kan ikke tillade jer at have den sande definition på socialisme. Vores definition skal der ikke være nogen tvivl om. Som det står i principprogrammet, er socialisme for os konsekvent gennemført politisk og økonomisk demokrati. Det er ikke en formel. Det er en proces, der altid vil foregå, for socialisme er ikke noget statisk, men en stadig omformning af samfundet.

Langsigtede mål for samfundsudviklingen, som det hedder i forespørgslen, det er at vide, hvad man vil. Men det er ikke bare det. Det er også at ville, hvad man har sat sig som mål. Det mål har vi sat os i vor opfattelse af den demokratiske socialisme, at vi ønsker – det kan lyde lyrisk, men det er det, der er meningen – at frigøre mennesket, at sikre dets tryghed og at give det muligheder for en fri udvikling under ansvar over for fællesskabet. Vi ønsker først og fremmest at bygge på respekten for mennesket og viljen til at skabe lige muligheder for alle. Vi synes, demokratiet er ufuldkomment, hvis afgørende økonomiske beslutninger holdes uden for en demokratisk kontrol. Derfor vil vi bekæmpe det kapitalistiske systems ulighed, og vi vil bekæmpe dets uhæmmede magtudfoldelse som en virkelig fare for demokratiet, fordi det undertrykker menneskelige udfoldelser, og fordi det bygger på den stærkes ret. Målet for os er, at det enkelte menneske skal kunne udnytte sine muligheder, ikke på bekostning af andre, men i samarbejde med andre. Vi skal udvikle samfundet, så det ansøres til at udfolde den solidariske side af vort væsen.

Skal vi have mulighed for at planlægge på længere sigt, er det for det første nødvendigt, at vi aktivt deltager i det internationale sam-

arbejde, for vore erfaringer fortæller os med al tydelighed, at vilkårene for vore egne muligheder i høj grad afhænger af begivenheder og beslutninger uden for vore grænser. Det er derfor, vi er medlem af FN, af EF, af NATO og af Nordisk Råd.

For det andet er det nødvendigt, at planlægning ikke kun er noget, som erhvervslivet har muligheder for at praktisere. Hidtil har mønsteret stort set været, at samfundet har ligget i kølvandet af den effektivitet og den planlægning, der har kendetegnet erhvervslivet herhjemme. Derfor må det afgørende være en demokratisk planlægning, hvor det er folketingset, der udstikker hovedlinjerne i den økonomiske politik, og hvor økonomisk demokrati giver den lokale indflydelse gennem en stadig mere udbygget medejendomsret for lønmodtagerne.

For det tredje finder vi det nødvendigt at tiltræbe stadig større lighed. Vi ønsker ikke, at alle skal indgå i én stor, grå masse, der kvæler talent, som visse søger at udlægge det, men vi ønsker lige start for lige evner. Vi ønsker økonomisk en stadig større lighed, når det drejer sig om formuer og indkomster, og vi ønsker naturligvis lighed mellem kønnene.

For det fjerde finder vi, at dette er forudsætningen for en bedre trivsel. At trives er et meget individuelt begreb, alt afhængigt af holdning, interesse, temperament, og her skal man være meget varsom med at gå ud fra noget fast mønster. Men det må være samfundets ansvar, at der skabes de nødvendige rammer for, at det kan lade sig gøre. Her kommer igen planlægningsområdet ind i billedet, og det har at gøre med, hvordan vi tilrettelægger boligpolitikken, hvor vi aldrig har lagt skjul på, at kompromisets nødvendighed har vanskeliggjort den linje, som vi helst så lagt.

I vort principprogram har vi et vigtigt afsnit, der hedder »Vækst i kvalitet«. I indledningen står der, at det enkelte menneskes livsvilkår, trivsel og muligheder for at leve en meningsfyldt tilværelse er den egentlige prøve på et samfunds kvalitet, og der står, at forudsætningen for, at vi kan skabe et samfund med øget livskvalitet, er en dybtgående omvurdering af de værdinormer, vi lægger til grund for vor stillingtagen til alle sider af samfundets udvikling. Det har at gøre med uddannelsespolitikken, det har at gøre med